

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.

Egy évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

ELLENZÉK.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DIJAK:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok érdekegyezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitási díjak:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A kis lutri.

Régóta vajdó kérdés a kis lutri megszüntetése. A közvélemény már régóta tisztában van azzal, hogy a kis lutri intézménye — mint erkölctelen alapon álló — nem foglalkozhat a többé abba a keretbe, a mai tisztultabb felfogás szerint az államintézményeknek beilleszkedniök kell.

Ma már felesleges többé még csak argumentálni is abban az érdeken, hogy a kis lutri, mint államintézmény egyáltalán nem bír létjogosultsággal, s az a jövedelem, mely ez uton érteik el — erkölcsileg meg nem engedett módon szerzik meg.

Legujabban arról értesülünk, hogy ebben az ügyben egy lépéssel ismét előbbre jutottak.

A pénzügyminiszterium lottójövedéki ügyosztályában ugyanis most — mint hírlak — több irányban folytatnak tanulmányokat a kis lutri — elvileg már elhatározott — megszüntetésének gyakorlati keresztülvitelére nézve.

A tanulmányok — mint írják — főképp a kiállítás osztályosjáték statisztikájára, a kibocsátás és üzemmódjára irányulnak, mert a kormány készséggel folytatná az osztályosjátékok rendezését a jövőben is, — ha ez rá nézve előnyösnek bizonyul.

Álljunk meg kissé ennél az utolsó tételnél.

A kormány tehát még mindig ahhoz a feltételhez köti a kis lutri megszüntetésének gyakorlati keresztülvitelét, a a tervbe vett osztályosjáték pénzügyi eredménye megfelel a kis lutriból eddig bevett államjövödelmeknek.

No, hát a kormánynak ezt az intencióját semmikép sem helyeseltetik. Nem pedig azért, mert mi ennek a kérdésnek megoldásánál nem azt tekintjük elhatározó szempontnak, hogy a kis lutri megszüntetése esetén az államjövödelmekben esetleges apadás áll be, s hogy ennek következtében a kormány a kis lutri megszüntetésének gyakorlati keresztülvitelére csak az esetben határozná magát, ha a kis lutrit helyettesítő új intézmény ugyanazt a jövedelmet nyújtana, a mit ez idő szerint a kis lutri hajt.

Mi — mikor e kérdést megoldani akarjuk — nem vezetettjük magunkat sem fiskális, sem finansziális szempontok által és nagyon helytelenül gondolkoznak mindazok, a kik, mikor a kis lutri megszüntetéséről van szó, ebbe belekegyezik a jövedelmezőségi kérdést.

A kis lutrit meg kell szüntetni azért, mert alapjában erkölctelen jogintézmény.

Meg kell szüntetni azért, mert az erkölcsi fogalmainkkal össze nem egyeztethető az, hogy az állam olyan úton és eszközök felhasználása mellett szerezzen jövedelmet, a mely eszközök használatát a közérköles nevében csak perhorreskálni lehet.

A kis lutrinál a nyeres és vesztes esélyei között oly nagyfokú aránytalanság van és épen annak a néposztálynak a verejtékes keresménye tétetik ez aránytalan kockázatát tárgyává, a mely néposztályt az államnak nem kifosztani, hanem szükséges anyagi javaiában megsegíteni volna kötelessége.

Meg kell tehát szüntetni a kis lutrit azért, mert ez az intézmény módot nyújt arra, hogy az állam 99 esetben nyerjen, a nép pedig egy esetben jusson a nyeres kilitásához.

Ez az intézmény épen, mert erkölctelen nem indokolható és jogilag sem igazolható módon enged tért az államnak a szegény néposztály vagyoni romlásának felidézésére — megszüntetendő minden feltétel s főképp finansziális szempontok kitűzése nélkül.

Ha tehát a kormány tanulmányokat tétet, akkor, ne azt tanulmányoztassa, hogy egy más fajta osztályosjáték finansziális eredménye feléri-e a kis lutriból eddig szedett jövedelmeket, hanem azt tétesse tanulmány tárgyává, hogy megfér-e az erkölcsi tekintetekkel az a házárdirozás, a melyet maga az állam a szegényebb nép osztálykárára folytat.

Ezt a kérdést adják ki vélemény adásra néhány tisztafejű és helyes érzékű embernek, s mi meg vagyunk arról győződve, hogy a rezultatum az lesz, a mit mi hangoztatunk t. i. a kis lutri feltétlenül megszüntetendő, mint erkölctelen intézmény, a finansziális vagy fiskális szempontokra való — minden tekintet nélkül.

Politikai hírek.

A jövő évi költségvetési előirányzat összeállítása körül a munkálatok, — mint később jelentik annyira előhaladtak, hogy a bécsminiszteriumok által preliminált előirányzatok egy részét a pénzügyminiszterium már át is vizsgálta. Differencia csakis a kereskedelmi költségvetésnél a m. kir. államvasutak beruházásánál van, a hol a pénzügyminiszter olyan követeléssel áll szemben a mi az egyensúlyt megbontaná. Ludvig Gyula, elnökigazgató most a londoni vasúti kongresszuson időzik, annak visszatérteig a kérdés függőben marad. Ezzel együtt függ az a kérdés is, hogy az egyensúlyt fenttartható lesz-e a költségvetési előirányzatban, a melynél a kiadások rovatán több mint négy millió az emelkedés.

A pozsonyi rendőrség államosítása. A belügyminiszter, mint onnan írják, legközelebb már államosítani fogja Pozsony város rendőrségét, s e célból felhívta a tanácsot, hogy pontos kimutatást küldjön arról, mennyibe került az utóbbi években a városnak a rendőrség. A tanács az utolsó öt évről szóló adatokat állítja össze s a kormány valószínűleg ez időszakra eső évi költségvetés maximumát fogja a budgetbe felvenni.

Ferdinánd menekül. Belgrádi diplomáciai körökben azt beszélük, hogy Ferdinánd fejedelem a Bulgáriát fenyegető veszedelem elől menekült külföldre. A háború és forradalmi pártot nem képes irányában feltartóztatni, s vagy be kellene vonulnia Macedóniába s azzal a bolgárok dicsonyját kiélni, vagy el kellene hagynia a trónt. A fejedelem a bécsi külügyi hivataltól akar tanácsot kérni, esetleg megszerezni Németország támogatását is. A hatalmak szófiai képviselőinek figyelemztetése az orosz és angol sajtó vártaan együttes fellépése, a legkényesebb helyzetbe hozták Ferdinánd fejedelemet. Itt az a vélemény, hogy a fejedelem le fog mondani Boris herceg javára. A bolgár hadsereg egy része a Macedon határra indult. Szerbia a nisi és pirati hadosztályokat helyezi készenlétbe s azokat a napokban a határra küldi.

Az új szerb miniszterek. Az új szerb kabinetnél a „H-k” tudósítója ezeket írja: Novakovic maga mély tudomány s világismeretekkel bíró férfi, a ki mögött fényes politikai múlt áll. Ugyanazt mondhatjuk a közoktatásügyi miniszterrel is, a kinek politikai szereplésénél magánélet volt fényesebb. Nincses igazságügyminisztert bázaja legjobb jogásának tartják. — Pályáját mint ügyvéd kezdte meg, később semmitörzseki bírónak, majd osztálytanácsossá nevezték ki a belügyminiszteriumba, míg végül a feljebbviteli törvényszék elnökévé lett. Petkovics közéleti miniszter a vasutügy terén szaktekintély s mint ilyen a vasutak igazgatója is volt. A többi három miniszter még csak kezdő a kormányzás terén, a miért is állásuk betöltése vagy arrayalóságuk iránt vélemény még nem mondható.

Adós fizess.

Mindenki tudhatja tapasztalásból, hogy a magyar földműves né a kölcsöntveitke után a kamatokat az esedékességi napon majdnem órapontossággal fizeti le, e tekintetben gyakran felülmutulja a kereskedőket, a kiknél pedig életkérdés a pontosság.

Ezen tény gondolkodni kell, hogy ejtse azokat az embereket, kik az eladósodott nép sorsát szívükön viselik és a kik át az adósok hínárból kitudják és akarják is megmenteni.

A hitelszövetkezetek után elértük azon eredményt, hogy a legelhagyatottabb szegény havasali községben is $5\frac{1}{2}\%$ -ba került a pénz és a mit ezen felül nyereszkezik a községit hitelszövetkezet — legrosszabb esetben $2\frac{1}{2}\%$ -os — az otthon marad, a faluból ki nem megy ha nem oszobnak rajta a törzsrészesvényesek, a kik nem mások, mint épen az adósok.

Ha a dr. Nagy Ferencz szövetkezeti törvényjavaslata, a gyakorlati utmutatások nyújtotta módosításokkal törvényre emelkedik, ki lesz kasználva a népek pontos kamatfizetési hajlama és meg lesz mentve a földműves a vagyoni elzárkólástól.

E javaslat egyik cikkelye szerint a törzsrészesvényes 5% -nál többet nem jövedelmezhetnek. A felesleg a tartaléktőkére fordítandó; ezen a tartaléktőké nem szűkséges, sem helyes nem lenne a végtelenségig gyarapítani. Ha elérte már a törzsrészesvényes értéket, a további gyarapítás felesleges, sőt haszonnal sem járna.

Felmerül a kérdés: mi történék ekkor a jövedelem többletével?

Legjózanabb felelet erre az, hogy azok kapják, a kik létesítéséhez hozzájárultak. Oszassék ki az adósok között, magyarul mondva: az adósok kapjanak osztalékokat.

Szokatlan egy ilyen indítvány és sokan lesznek, a kik megtagadják.

Elejét veszem e támadásoknak és iparkodni fogok a következőkben indítványom közgazdasági jogos voltáról meggyőzni az olvasót.

Eddig is az adósok teremtették meg a részvénytársaságoknak azt az örvendetes gyarapodását, hogy ma hazánkban van részvénytársaság, mely részvényeseinek évenként $11\frac{1}{2}\%$ -ot (egyszerűszázévennyel) ad, igen kevés vidéki takarékpénztár az, mely osztalékul csak a törvényes kamatlábnak megfelelő osztalékokat adna és e mellett akárhányszor takarékpénztárnak tartaléktőkéje, mely szintén a részvényesek tulajdona, feléri, sőt többszörösen felülmutulja a részvénytőkéket.

Ez mindenesetre hasznos a részvényeseknek, érdem a kezdőknek, mert tőkéit gyűjtötték össze. Sokan azt mondják, hogy tőkéit teremtették a takarékpénztárak. Azonban ez nem áll, mert a tőke, ha nem is egyszerre és egy helyen, de mégis megvolt, összegyűjtötték úgy, hogy olyan kamatláb mellett kaptak a vidéki birtokos kölcsönt, hogy saját romlásával a részvényesek jöllétét mozdította elő. Ugy tettek, mint a szegfűvirág-theával a gyógy-szer-z, hogy köbölzárra veszi a cigányasszonytól olesón (4% -ért) és eladja a betegnek drágán (10% -ért).

A részvényeseknek és részvénytársaságoknak, egy szóval, a vagyon-tömegeknek nem szabad oly nagy anyagi előnyöket szerezni, hogy az ebből kizárta a szocializmus és anarchizmus teotaii ébredjenek föl. Be kell érni mindenkinek a szokásos és törvényes hasznossal; a felesleget annak kell visszacsorgatni, kitől azt jogosan, de méltányosan beszédtek.

Jogosan azért, mert egy részvénytársaság sem tudhatja előre, hogyha a kamatlábat a minimunra szállítja le, kikerül-e neki év végére a méltányos jövedelem és a teteves kezelési költség? De ha megtudta az év végén, mikor a zárlatot elkészítette: méltányos, hogy részletesse benne az adósokat is.

A hitelszövetkezetek járjanak ebben elől. Nem úgy, hogy készpénzben leszámálva kifizessék az adósoknak az osztalékokat, hanem úgy, hogy tőkéjüket törlésztessék év végén leírják. A kamatlábat szedjék továbbra is az egész tőke után, a másik év végén a leirt tökéresztésre eső kamatot is fordítsák tökértörlésre és így tovább mindaddig, míg nem sikerült őket teljesen tehermentesíteni.

Ha végig nem is tud arról az adós, nem válik kárára.

Itt az ideje, hogy hazánk e földművelő ország intézői végre ez irányban is kifejtssék tövékenységüket és a minden politikai pártmegalomtól teljesen függetlenül alakult és vezetett községit hitelszövetkezetet gyámkodásuk alá vegyék.

Ne nézzék, hogy kitől jön, de szívejjék meg e cikkelyt! E mindazok, kiknek kezében a tőke van és a kiknek vezetéstől a nép anyagi és erkölcsi jólléte függ.

Kéri őket erre

Szász-Régen,

Dr. Gidófalvy István,
kir. közjegyző.

A „Rappel” az oláh kérdésről.

A párisi „Rappel” igen érdekes cikkelyt közöl ezen a czimen: Az osztrák-magyar delegációk és a nemzetiségi kérdés

Magyarországnak. A cikkelyből — mely Raoul Chéladnak tollából ered — a következő részeket vesszük át:

Magyarországnak, a román határhoz egészen közel, három millió román van, a kik nem vennék rossz néven Romániához való csatlakozást s ennek az államnak ily módon való gyarapodását. Ezek azok a nagybolási ábrándok, melyekben Európa keletének összes apró nemzetiségei élnek; hisz a szerbek is a szerb-bolgár háború előtt Nagy Szerbiáról ábrándoztak Boszniával, Hercegovinával és Magyarországgal egy részével. És mások nem ábrándoznak ugyanilyen dolgokról? Isten óvja meg a nyugotot mindegy fiatal népek ifjui vágyainak megvalósításától; a területi hódítások érájának föltámadása volna az, a melynek örökre beféjezve kell maradnia.

E kis nemzetek közül egynek sincsenek oly éles és oly élénk nagyzási ambíciói, mint a románoknak; egyébiránt számuk tíz millióra rug és ezek közül csak öt millió van Romániában; a többi szét van szóva körök körül Oroszországban, Törökországban, Szerbiában, Ausztriában és különösen Magyarországnak. Mily szép birodalmat lehetne belőlük csinálni! Az eszme egészen indikálva volt; alakult is Bukarestben ezélett néhány évvel egy bizottság, a mely ennek az ábrándnak megvalósításért fáradozott. Minthogy a magyar törvényhozás a szomszédos országok között a legliberálisabb s politikai ügyelmeknek a legtöbbet teret nyitja, minthogy továbbá a magyarországi románok legtöbbben vannak, ennélfogva a magyarországi románok felszabadításával kezdtek meg a kissé elhamarkodott munkát.

A külföldön arról volt szó, hogy ellenséges indulatot támasszanak Magyarország iránt. Mennyi tintát fogyasztottak, mennyi brosrát vetettek a világba, hogy bebizonyítsák, hogy a magyar faj a legmegvetésreméltóbb a világon; minden alkalmat felhasználtak, minden kis körülményt is kiaknáztak a nagy városokban lévő oláh diákegyesületek segítségével; s több éven át a rágalmazásnak és a magyarországi oláhok szenvedéseiről szóló hazudozásoknak valóságos orgiái folytak.

A magyarok, kik a maguk szeretete dolgában nagyon esiklandosak, szenvedtek e miatt és feljajdultak; azonban az oláhok, a kik a külföldön sokkal számosabbak, elfojtották tiltakozásaikat.

A bizottság mindent előrelátott, csak egy dolgot nem, azt, hogy az igazság utóvégtől mindig diadalmaskodik.

A külföldi közvélemény kezd megérteni azt a sajátzerű szerepet, a melyet vele eljátszatnak. Nemrég nagy nemzetközi újságokban igen energikus cikkelyek jelentek meg, melyek a propaganda bizottságának sok gondolkodni valót adnak s a bizottság, úgy tetszik nekünk, most kissé alább hagyott hazafias buzgalomával, s meggyőződött róla, hogy a nagy dák birodalmat nem lehet brosrákkal megalapítani.

Brassó és a millenium.

Brassó, jul. 4.

Schnel Károly brassói ügyvéd és városi képviselő a tegnapi d. u. tartott városi képviselők gyűlésben Brassó város jó hírét egy nagy botránytól mentette meg.

Az úgy a következő: A belügyminiszter igen udvarias levélben fordult Brassó város tanácsához a végett, hogy a város adjon a Czenketőn a régi magyar vár közelében a millenium emlékére állítandó emlékoszlop számára helyet. Azt kisszük, hogy a miniszter megkeresése részben udvariasági tény volt s nem tétételez fel, hogy megtörténhetnék még az is, hogy Brassóból udvariasan kiköszarazzák. Az állandó választmány és a tanács a miniszter megkeresését melegen ajánlották a képviselő testületnek, a mit mi igen természetesen tartottunk s azt hittük, hogy a napirend 3-ik pontján szépen áthaladtunk. Ezt épen Brassó jól felfogott érdekében vártuk is, de mire valók az ultra nacionalisták? mit miveljenek, ha nem csinálnak mindenből nemzetiségi kérdést?

A zöld szászok és az ultra oláhok szövívői azt ügyet sem hagyhatták szó nélkül. Dr. Lurz a zöld szászok vezér szónoka emelkedett fel és bizonyította, hogy az 1000 év emléke a német (?) jellegű Brassó város felett nem állhat fenn, mert sértené? a németeket (?) és a borzasági nemzetiségek nemzetiségi (?) érzelmét.

Volt idő, midőn Brassó város szász ajku polgárait a magyar királyok annyira körül vették kiváltságokkal, hogy itt a magyaroknak megélni nem lehetett, hanem kivándorolt Bukarestbe Magyar királyok tették ezt, kiknek védelme alatt a kőfallal korított brassói szászok cselekedte osztva, a városnak igazi szász jellegét adtak. Hanem az az idő már elmúlt. A várfalai lehullottak, a verseny megindult és ma már neveléses azt mondani, hogy Brassó német jellegű város. Csak volt. Azonban ha dr. Lurz azt hiszi, a tényekkel szemben, hogy Brassó ma is német jellegű város, mi nem rontjuk el ízlését. Tartsa meg dr. Lurzt az ő hite.

Következett az oláh ultrák szóvivője Muresánn Aurél, kinek boldogult édes atyja valóba az itteni román kath. gymnasium igazgatója volt.

Ő még tovább ment a tulzásban — osztván dr. Lurz nézetét — az oláh és német kulturáról beszélni képtelenség. Szerinte a millenium nem egyéb, mint a magyar faj dicőstése, ő pedig a magyart, mint tudjuk a bolondulásig szereti.

Dr. Zakariás János magyar ügyvéd fiatal hővél véde a tanács javaslatát, megmagyarázván a tulzóknak, hogy a millenium a nemzetiségeknek is mint magyar honpolgároknak örömmünnepe s nemzetiségi érzelmeiket nem érinthetik.

Dr. Schnel Károly ugy találja, hogy dr. Lurz s Muresánn igen messze mentek, olyan tárgyról szónokolnak, a mely nincs napirenden. Elyben elfogadja az emlékoszlopnak a Czenkre leendő felállítását, de közvetítő indítványt tesz, hogy mielőtt az ügy felett végleg határoznának, kérjék fel a minisztert, hogy küldje le az emlékoszlop vázlatát.

Ez az indítvány 28 szótöbbséggel elfogadtatott, az az dr. Schnel Károly megmentette a brassói városi képviselő testület jó hírét, a nemzetiségi szóvivők szónoklatai kárbavesztek. Van azonban most idejök arra, hogy midőn az ügy tárgyalásra kerül, akkor újbol kibeszélhessék magukat. Készüljenek a magyar ajku képviselők is.

Ne maradjon el egyetlen egy sem arról a gyűlésről. Szedje össze az a „Magyar Intéző Bizottság”, a mely azt hirdeti, hogy ő az itteni összes magyarság érdekeit képviseli, a magyar ajku képviselőket. Ilyenkor igen jól bebizonyíthatja életrealóságát.

r. l.

TANÜGY.

A kolozsvári rom. kath. főgimnázium.

A kegyes tanítórendiek vezetése alatt álló kolozsvári rom. kath. főgimnázium 1894—95-iki tanévről dr. Hám Sándor, a főiskola dékán igazgatója egy minden tekintetben kiváló gondallal megszerkesztett értesítőben számol be.

A minden, feljegyzésre érdemes adatot magában foglaló értesítő közleményeinek sorát dr. Számek György tanárnak „A régi Róma” című, avatott tollal írott, igen tanulságos és becses dolgozata nyitja meg. Dr. Számek a múlt év folyamán Olaszországban tett tanulmány utban szintén részt vett, s e dolgozatban személyes tapasztalatai és megfigyelései nyomán igen érdekesen rajzolja meg a régi Rómát.

Ezt követi a főiskola egy évi történetének fontosabb eseményeit magában foglaló fejezet, melyből a következőket emeljük ki: A tanári testület következő változások történetek:

Dr. Vajda Gyula igazgató, kormány segédde választván meg és egyetemi tanárrá nevezetvén ki — igazgatói állásáról lemondott. Helyébe igazgatóvá dr. Hám Sándor nevezetvett ki.

Dr. Pechinger Alajos, Hudra János és Dániel Joachim tanárok más tanintézetekhez nevezetvén ki, helyükbe jöttek: Rozsánits Timót, Kozár Ferencz, Novotny Endre és Priváry Gyula. A múlt tanévben tett az egészégtani tanszék rendszersíve, melyre az erdélyi püspök, dr. Scheitz Vilmos egyetemi tanársegédet nevezte ki.

Mint nevezetes eseményt itt említjük meg, hogy a főgymnasium nagy érdemű tanárát dr. Salczbauer Jánost a király a Ferencz József rend lovagkeresztjével tüntette ki, melyet gr. Bély Ákos főispán ünnepélyesen adott át a kitüntetett jeles tanárnak.

Az érettségi vizsgálatok június 17—18 és 19 napán tartottak meg. Kuncz Elek tankerületi kir. főigazgató és dr. Finály Henrik a tanár, mint az erdélyi r. kath. status igazgató tanácsának megbízottja jelenlétében.

Érettségire jelentkezett 26 tanuló. Ezek közül a vizsgát 17 tette le, a többi megbukott. Jelenen érettek: Boeskor Mihály, Fülöp István, Pazsarek Ferencz és Szabó Béla. Ezenkívül jól érettség, egyszeren 8 tanuló.

Ifjúsági egyletek:

Önképzőkör: Közigazgató volt dr. Hám Sándor, vezető-tanár Priváry Gyula, elnök Pazourek Ferenc 8-ik oszt. tanuló. — Szerkesztették a „Hajnal” című folyóiratot, melyben 40 dolgozat jelent meg.

A daltársulat 80 taggal működött, Rozmanis Timót és Perényi József tanárok vezetése mellett.

A segélyező-egyletnek 45 tagja volt. Segélyeztek hatvanegy tanulót 492 drb. könyvvel.

Az év folyamán több tanulmányi kirándulást tettek. Kolozsvárt megsejmeltek több gyártelepet és köztátrást. Kirándultak Tordára is, hol a cellulozog-nyárt, a bányát s a tordai hasadékok nézték meg. A főiskola tanulói részt vettek a múlt évben Kolozsvárt és a jelen évben Nagy-Váradon rendezett torna-versenyeken.

Az ifjúsági könyvtár gyarapodott az év folyamán 411 kötetrel, teljes átlaga 29.572 darab.

Műveket tanult 89, gyorsírást 34 tanuló.

A tanulók összes létszáma a 8 osztályban együttvéve 409.

A tanári kar következő tagokból áll: Igazgató: Dr. Hám Sándor, Rendes tanárok dr. Salzbauer János, Zachar János Tóth Jenő, Schichmann Endre, Rozmanis Timót, Kozár Ferencz, dr. Szamek György, dr. Mészáros Ferencz, Wagner Antal, Novoty Endre, Priváry Gyula. Gyakorló tanárok: Lőrincz Gábor, Perényi József; világi tanár Propper Ferencz; egészségügy tanára dr. Scheitz Vilmos, tornatanító Gspan Károly.

Az értesítő végén közölve van a tandíjszabályzat, melyből felemlítjük, hogy a tandíj a jövő évben a r. kath. vallásúakra nézve az 1—4. osztályban évi 10 frt, az 5—8. osztályban 15 frt, más vallásúakra nézve az 1—4. osztályban 20 frt, az 5—8. osztályban 30 frt. Ezenkívül beíratási díj 1 frt, a nyugdíjalapra 3 frt fizetendő. Tandíj elengedéseért szept. 1-ig lehet folyamodni.

Beíratásokat a helybeliekre nézve aug. 29. 30. és 31-iken, a vidékiekre nézve szept. 1. 2. és 3-ik napjain eszközlik.

A kolozsvári bennlakással összekötött kereskedelmi akadémia 17-ik évi Értesítőjét vettük, mely ezen országos hírek örvendő tanítványait mult tanévi működéséről sok sikerrel tanuszkodó adatokkal számol be. A lényegesebbek közül megemlítjük a következőket:

A 2 éves tanfolyamu intézetnek volt 262 tanulója, kik hat osztályban tanítottak s így minden osztály párhuzamos volt. Az intézet országos jellegű bizonyítja, hogy növendékei az ország 49 törvényhatóságából, sőt volt tanítványai Galicziából és Romániából is. A köteles tárgyakon kívül rendkívülleg tanítottak az angol, olasz és román nyelv, hittan, a gyorsírás, zene, vegytan, gyakorlatok, ének, torna, vívás s a bennlakó tanulóknak a tánc is. Rendes tanára az intézetnek volt 8, kik mellett 14 rk. tanár s 6 internatus nevelő foglalkozott az ifjúság vezetésével. Az igazgatót Ó Felsége a Ferencz-József-rend lovag-keresztjével tüntette ki. Az internatus 100 tanuló befogadására van berendezve s minden hely el volt foglalva. A bennlakás a kényesebb igényeket is kielégítő modern berendezést, elkülönített nappali, háló és munkatermekkel, ebédlővel, korodával, olvasó, zene, játék, tánc, és vívó-termekkel, nagy udvarral, mely a tornászatra van berendezve s tekepályával. Az akadémia épületében 68 terem van s udvara 4488 négyzetm. A bennlakó tanulók az igazgató, 3 rendes tanár s 6 tanárjelölt teremfőnök közvetlen felügyelete alatt vannak, kik — kettő kivételével — szintén az intézetben laknak. Meghatározott időben német és francia társalgási órák tartanak s nagy gond van fordítva ré-

szint a gyengébbek mellé rendelt correpetitorok támogatásával, hogy mindenik bennlakó tanuló feladatait elkészítse s tanulmányában haladhasson. Szintén kiváló gond van fordítva a jó táplálkozás és egészségügyre is s e kitűnő szervezett és vezetési észirhető, hogy a kolozsvári kereskedelmi akadémia internatusának helyeiért minden évben verseny van az ország legutóbbi vidékei is képviselve vannak a növendékekben.

A tanulók közül 32 volt részben vagy egészben tandíjmentes, jutalmat pedig a közvizsgálatok alkalmával 26 nyert. A tanulmányozás eredménye: 19 jeles, 88 jó, 87 elégséges, 35 elégtelen ált. osztályzatot nyert s így az általános eredmény még nyugtató. Erettségi vizsgálatot tett 85 tanuló és pedig jelesen 8, jól 36, elégségesen 31, jayító vizsgálatra csupán 5 utasítottak. Az elért eredményben az A osztályok (bennlakók) jóval felül mulják a B osztályokat (künnlakók). A bennlakás évi díja 400 frt, tandíj 60 frt. Bővebb felvilágosítást nyújtó „Értesítő”-ket a hozzá fordulóknak küld az igazgatóság.

A főlvetel feltételei a kolozsvári tanító-nőképző intézetben.

A nagym. válás- és közkutatási Miniszter ur 1887. június hó 18-án 8304. sz. a. kelt rendeletével az állami tanító-nőképző intézetbe való főlvetelt következőképen rendeli el: Az állami tanító-nőképző I. osztályba 14. életévüket betöltött egészséges testalkatú oly leányok, kik a polgári iskola négy osztályát, vagy felsőbb leányiskola négy osztályát legalább jeles általános osztályzattal végezték.

Az intézetbe lépni szándékozók tartoznak a tanító-nőképző igazgató-tanácsához intézett kérvényhez a következő mellékleteket csatolni: a) a keresztlevelet, b) iskolai bizonyítványt, c) a legutóbbi időből keltezett hitteles orvosi bizonyítványt, d) egy nyilatkozatot a folyamodórészéről, hogy a kérelmet tanfolyamainak a bevégezése után valóban a tanítónői pályára kíván lépni.

e) A nagym. Miniszter urnak 1891. május 2-án 11996. sz. a. kelt rendelete értelmében mindazon szülők, a kiknek leányai az állami tanító-nőképzőben fennálló ingyenes tanításon kívül bármi más segélyre: (bennlakás, benékezés, pénzsegély, egész v. részbeni ellátás) igényt tartanak, tartoznak folyamodványukhoz kötelező nyilatkozatot csatolni arról hogy az esetben, ha az illető növendék az önhibáján kívüli akadályoztatást kivéve képesítésétől számíttva legalább öt éven át a tanítónői v. nevelőnői pályán működni nem fog, vagy ok, vagy a növendék kötelesek a kiképzetésére fordított államköltséget az az államnak visszatéríteni.

f) Az esetben, ha folyamodó államsegélyt óhajt nyerni, egy legújabb keletű szegénységi bizonyítván szüksegettelik. Szegénységi bizonyítvány hiányában a kérvényre 50 kros, a mellékletekre 15 kros bélyeg teendő.

A főlvetélt folyamodók kérvényeiket saját megyéjük Tanfelügyelőségéhez július hó 15-ig, mint határnapig tartoznak benyújtani, ki azokat augusztus hó 1-ig ezen megye tanfelügyelőségéhez átteszi. A határidőn túl érkező, valamint a kellőképen fel nem szerelt kérvények nem vétetnek figyelembe és visszaküldetnek.

A főlveteli vizsgálat mindenkor augusztus hó 29 és 30. napján tartatik: kezdete reggel 8 órakor van. A vizsgálat írásbeli és szóbeli. Az írásbeli dolgozat tárgya: egy magyar nyelvtani és egy számtani dolgozat. A szóbeli vizsgálat tárgyai: 1. magyar nyelvtan, 2. számtan. 3. hazai történelem, 4. hazai földrajz.

A ki az írásbeli vizsgálaton elégtelen osztályzatot nyert, a szóbelire nem bocsátatik és a főlvetelre igényt nem is tarthat.

A bennlakásra főlvetl növendéket 210 frt tartásdíjjal fizetnek 10 hóra, mely összeg havi előleges részletekben fizetendő.

A bennlakó növendékek tartoznak az intézet által előírt ruhaneműeken kívül, melyről külön jegyzéket kapnak, teljes ágyfelszerelést magukkal hozni, (kivéve ággyterítőt és szalmazsákot), tovább evőkészüléket. Minden fehérműt és egyéb ruhadarabot tartozik a növendék teljes kúrt (vegyintával) vezetékével megjelyezve behozni.

Jegyzet. Az első osztályba csak 1—2 növendék vehető föl államköltségen.

Az igazgatóság.

Kik fűrdoznek Elópatakon?

K. Bleymaier, magánzó, Bukarest, Johann Copony, lelkes, Prázmár, Johann Czeresz, gazda, Feketeahalom, Louise Langer, [kir. járásbíró nej. Brassó, Irene Hiemesch, bank-hivatalnok nej, Szeged, Sompek Józsefné, nyug. k. építészeti hivatalfőnök nej, Brassó, Véghe Lajosné, kereskedő nej, Kolozsvár, Grünfeld Hermanné és leánya, földbirtokos, Inokfalva, Emilie Weiss, hivatalnok nej, Brassó, Johann Schmiedt, birtokos Prázmár, Isaia Persiceanu, lelkes, Bukarest, Székely Mihály, gazdasz, Kis-Jenő, Hajdu Elek, maros-tordamegyei első aljegyző, Maros-Vásárhely, Dr. Kormos Béla és nej, kir. közigazgató nagybirtokos, Versecz, Kotzo Lászlóné, Nagy-Szentmiklós, Mattiassich Ferenczné és leánya, Nagy-Szentmiklós, Farkas Albert és fia, kereskedő Budapest Sarah Krausz, magánzó, Fogaras, Marie Manescu, birtokos nej, Bukarest D. Stefanescu, birtokos Bukarest, Sebastian Oláriu és családja esperes, Fagat. Stefan Oláriu, Momuleanu magánzó Bukarest, Rácz Pál, from. kath. lelkes záradfőnök, Déva, Csahai Kálmán, kir. pénzügyőri biztos Déva Gruber Sándor, kereskedő, Budapest, Temesváry János birtokos Uzon, Dr. Csejdy Gábor m. kir. honyvéd ezredorvos, Kaposvár, Rettgey Géza, gazdasági tanár, Maros-Vásárhely, Félix Martucei, lelkes, Bukarest, György Moris, birtokos Bukarest Jon Schreier mecbanikus, Mizil, Marie Kecskené, magánzó, Bukarest, Lövy Henrik, birtokos Tóhat, Goldstein Ferencz, kereskedő, Maros-Ludas, Friedmann Dávidné, kereskedő nej, Maros-Ludas, Andreas Schmiedt, kereskedő Brassó Gyza Stauscu, magánzó, Bukarest, Johann Traetsch, gazda, Rozsnyó, R. Bildhauer, kereskedő nej, Arad, Böhm János, kir. telekkönyvezető, Bánffy-Hunyad, Josef Sopek kir. építész hivatalfőnök, Brassó, Özvegy Déry Istvánné és leánya, Békés, Dobozy Irén és nővére, kir. posta és távirdekező, Nagy-Várad, Pataki Lajos és családja, földbirtokos, Szőkefalva, Fekete György és családja, vármegyei főjegyző, Szőkefalva, Schönstein Zsigmond, vendégfogó, D-Szentmárton, Moise Kauly és családja, kereskedő, Siliustria — Bulgaria, Maria Kasztjusz, hivatalnok nej, Bukarest, Kincs Gyuláné, tanár nej, Zilah, Viki Fei, birtokos nej, Zilah Flora Marcus, kereskedő nej, Bukarest, Erdő Ernő és nej tanár Budapest.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. posta- és távirdekező a kezelési szolgálatra alkalmazandó a XI-ik fizetési osztályban 500 frttól 700 frtig emelkedő fizetéssel, továbbá az 1893. évi IV. t. cz. által megállapított lakpénzzel javadalmazott posta- és távirdekezők kiképzésére f. év augusztus hó 1-től kezdve hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamokat nyitok a következő posta- és távirdekezőknek:

a) a budapesti posta- és távirdekezők kerületében: Egerben, Kecskeméten és Vácot;

b) a kassai posta-távirdekező kerületében: Miskolcson és Nagy-Mihályban;

c) a kolozsvári posta- és távirdekező kerületében: Brassóban és M.-Vásárhelyen;

szinére való érkezését Lord St. Austellnek a belügyi hivatalhoz tett sürgős kérése hozta létre.

Lady Belfield és sir Adrián a szoba másik oldalán ültek egymás mellett és a lady Belfield öreg és megbízott ügyvéd Gresham ur, nem messze ült a kliense előtt.

Adrián kérte az anyját, hogy ne jelenjen meg a vizsgálaton, de ő meg akart jenni és Adrián kénytelen volt az anyja akaratának engedni. — Lady Belfield olyan halvány volt mint a márvány, egyszerű fekete ruhája és kalapja még feltűnőbbé tették sápadtságát. Öreg barátja Rookstone ur éppen a háta mögött ült és mindegyre előre hajlott, hogy szoljon hozzá.

Egy asztalon, a halott kém és az esküdték előtt egy persiai szőnyeg rongyos és bemocskolt maradványai, egy selyem kendő és négy gyűrű fekteték.

Losehy Felix, a chadfordi orvos volt az első tanu.

Bizonyoságot tett, hogy a hullát megvizsgálta és azt egy hosszú barna hajú fiatal asszony hullájának lenni állította. A bal halántékán fedezett fel sérülést, hol a csont el volt törve és mint ha az valami tompa szerszámmal a nehéz ütése által történt volna. Egy ilyen ütés — folytatá a halottkém kérdésére válaszul, elegendő volna a halál okozására. — Az erőszaknak nem volt más jele rajta.

A halottkém azt kérdezte ha vajon a halál történetét volna-e a vízbe fulladás által.

Nem. A tudók állapota oda mutatnak, hogy az elhunyt meg volt halva mielőtt a vízbe dobták.

Az asztalon levő gyűrűket a bal kezén levő ujjain találták, mely olyan jól meg volt védve a szőnyeg és a hosszú haj által, hogy a víz mozgása nem volt képes azokat az ujjairól lemosni.

d) a nagyvárad posta-távirdekező kerületében: Aradon, Békés-Csabán és Nyiregyháza;

e) a pécsi posta- és távirdekező kerületében: Zalaegerszegen és Pécsen;

f) a pozsonyi posta- és távirdekező kerületében: Érsekújvárott és Trencsénben;

g) a soproni posta- és távirdekező kerületében: Győrött, Szombathelyen és Veszprémben;

h) a temesvári posta- és távirdekező kerületében: Temesvárott és Ujvidéken;

i) a zágrábi posta- és távirdekező kerületében: Eszéken és Uj Gradiskán.

E tanfolyamokra hallgatók felvételnek: 1. Első sorban az 1873. évi II. t. cz. 5. §-a értelmében kisebb hivatalnokai alkalmazására igazolvánnyal bíró igényjogosult katonai altisztek.

2. a postamesteri, vagy kiadói minőségben szolgált oly férfiak, kik a gymnasium IV. osztályát, vagy ezzel egyenrangú más iskolák megfelelő osztályait végezték,

3. Ugyanezen iskolai előképz-ttséggel bíró más férfi jelentkezők.

A felvételre megkívántatik továbbá annak igazolása, hogy

a) folyamodó 18-ik életévét betöltötte, de a 35-ik életévét még nem haladta meg;

b) magyar állampolgár;

c) a magyar, illetve ha horvát, szlavorországi illetősébe: a horvát nyelvet szóban és írásban teljesen bírja;

d) fedhetlen előéletű;

e) a posta- és távirdekező szolgálatra testileg alkalmas, mely körülmény közhatalosági orvosi bizonyítvánnyal igazolandó.

A tanfolyam hallgatói, a kisebb hivatalnokai állásra igazolvánnyal bíró katonai altisztek kivételével, beíratási és tandíj fejében (tiz) 10 frtot kötelesek fizetni.

A tanfolyam szabályszerű befejezése és az elért szakvizsga letétele után a hallgatók posta- és távirdekező állásra nyerne képesítést, illetve a posta- és távirdekező segédtisztjelöltek létszámába vétetnek fel és ezen minőségükben tanusítandó magatartásuk és használhatóságukhoz képest nyerne segédtiszt állásra nevezést; a 4 pont alatt említett hallgatók azonban 18-ik életévük betöltéséig csak napidíjas minőségben alkalmazhatók.

Felhivom mindazokat, kik ezen tanfolyamokba belépni óhajtanak, hogy sajátkezűleg irt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal kellően felszerelt kérvényüket f. év július hó 20-ig és pedig a már közszolgálatban állók rendes előjárásánknak utján, a többiek pedig az illető szolgabíró, vagy polgármester közvetítésével a tanfolyam helye szerint az említett posta- és távirdekezők egyikéhez nyújtsák be.

Kolozsvár, 1895. július 6-án.

SIPOS,
m. kir. posta-távirdekező tanácsos.

Városi közgyűlés.

Kolozsvár, jul. 9.

(Második nap.)

Az általános bejelentési intézmény életbe léptetése végett szabályrendelet készült, nagyrészen a budapesti mintára. E szerint általános összeírás fog történni az egész város lakóiról, s azután minden költőzködést, helyváltoztatást, idegeneket, satb. büntetés terhe alatt a főkapitányi hivatalnál be kell majd jelenteni.

— A már tervben elfogadott koresolya-csarnok és sétatéri kiosz építésére az árlejtés megtörtént Az Enke pénztárától 40 ezer frtot fognak kölcsön kérni 5 százalékos kamatra. Ebből a kiosz 23 ezer, a koresolya-csarnok 16 ezer frtot igényel. A sétatéri

Loseby urnak az volt a véleménye, hogy a hulla hónapok, valószínűleg egy fél év óta volt a folyóban. Ezt egy esküdtnek a kérdésére mondta válaszul.

Loseby ur leírta hogy a szőnyeg miképpen volt a test körül tekergetve és az asztalon fekvő nagy selyem kendővel átkötte.

A folyót kotró férfiak bizonyoságot tettek, hogy a hullát egy kis nyílt kepező mely vízben találták a fűzfák csoportja alatt.

Ezután a Deverill ezredes kihallgatása következett.

Ő látta a hullát, s a haj színéről és minőségéről ítélve, azt hiszi, hogy az az ő leánya hullája. Az ő leánya híres volt hajának szépsége és gazdagsága által, mert volt annak egy sajátos színárnyalata és természetes hullámzása.

És megesküszik reá, hogy az asztalon levő macskaszemes és gyémántköves gyűrű a leányának az a jegygyűrűje volt, melyet Belfield ur adott neki. Megeksküszik, hogy a másik az a fekete zománcba foglalt brilliánt keresztes gyűrű a leányáé volt. Ő saját maga ajándékozta neki gyászmeleglűt; és az anyja haja volt benne.

Az ezredes mélyen meg volt hatva, midőn ezt a bizonyoságot tette, és úgy látszott, hogy Lady Belfield szintén elérzékenyült. A szoba másik végén, hol a tömeg volt összegyűlve, halotti csend volt, — a szomorú részvét csendje.

Ekkor Belfield urat szólították.

Gresham ur felállt és tudatta a halottkémek, hogy Belfield ur elzött, három nappal Londonba ment. Sürgönyöztek neki a nagy nyugoti Hotelbe, hova rendszeresen szállani szokott és két klubba, hova el szokott járni, de még nem kaptak tőle választ.

Melotte ur éppen ekkor lépett be csend-

különböző bérletek mintegy 3 ezer frtot fogtak jövedelmezni. Ezenfelül elfogadták Dobál Antal indítványára, hogy maga a város évenként 1—2 nyilvános mulatságot rendeztet, melynek jövedelme a kölcsön törlesztésére fordítatik.

— A mostani városház tőszomszédjában özvegy Horváth Gábornótól megvásárolt ház árának kifizetése és Polcz Albert mostani boltbérletét köntendő új szerződés feltételei terjesztetnek elő. A mostani kapu közből egy új bolt fog készülni; a mellette levő boltért Polcz felajánlja teljes boltfelszerelését 1500 frt értékben, ugy hogy első évre 800, a másodikon tul 900 frt bért fizet; a bérlet 5 évre köttetik, de a város félévi felmondás jogával bír. A feltételeket a közgyűlés elfogadta.

— Egyik városi tanácsos urnak azon ötlete támadt, hogy jó lenne a Békás háta mögött fekvő Jakab-tere nyílt helyre sösfürdőt készíttetni. A tanács ezt a tervet ugy fogadta el, hogy szakértők kiszállását és a hely megvizsgáztatását hozza javaslatba. A közgyűlés ehhez a sós izú tervhez csak oly mértékben járult hozzá, — hogy az előkutatás semmi költségbe ne kerüljön. — Van szerencsénk ugyanis ismerni a híres sósvíz osztogatási ígéreteket a képviselőválasztások idejéből s a kérdést megérdemlett figyelemmel fogjuk kísérni.

— A polgári fin iskola új tervét mutatják be, melyen Kis Sándor igazgató indítványára némi helybeosztási módosítások fogadtattak el, oly czélból, hogy az alsófalvi ipariskola 6—700 tanulója számára, kik ugyanazon épülethe fognak járni, 2 új rajzterem vétessék fel a tervbe. Az árlejtés azon módosítással fog kiíratni, — még pedig ugy, hogy a vállalkozók lapjának is a hirdetés megküldéséig — a mi eddigelő legtöbb kolozsvári építkezéskél mellőztetett. Eddig idegen vállalkozók a városi építkezések felől nem szoktak értesülni s építleteink az adófizető közönség kárára mindig sokkal többbe kerültek, mint a mennyiért magánember azokat felépíttette volna. Ideje, hogy ennek a házi gazdálkodásnak vége szakadjon.

— A technológiai iparmúzeum épület tervével 8 hét alatt való elkészítése Pákey mérnök urra bízott 1100 frtnyi díjazás mellett, ktlő azonban utlagos alaptér kérendő, hogy a helybeosztáson netalán teendő módosításokhoz a városi bizottság előzetesen hozzájárulhasson.

— Következett a legkényesebb tárgy a „kolozsvári polgári lövész-egylet” feloszlásának bejelentése és terheinek, adósságainak a városi közönség nyakába szőzése. A város 12 ezer forintnyi terhet és a d o s s á g o t vegyen át, melyet a részvényesek tartoztak volna kifizetni s beváltja 10 év alatt, teljes 50 forintnyi névértékben a bennelevő 244 részvényt, sorsolás szerint. — Ezeket a részvényeket a régi tulajdonosok eddig hol ingyen ajándékozták el, hol 10—20 frtjával vesztegettek, ha valaki elég bolond volt azokat vásárolni. — A lövész-egylet 1873-ban alakult 400 részvénynyel; a város oly feltétellel fogadta el a kamatbiztosítást, ha az egylet évenként bizonyos számú részvényt ki-sorsolt és bevált. Ezen feltételeknek a részvényes társaság csak annyiban felelt meg, hogy 10 azaz tiz darabot teljes értékben

desen a szobába, s a halottkém háta mögött levő szék felé vette az útját.

Sir Belfield Adriánt szólították.

A Belfieldné apátságából való eltűnésének a körülményeit kérdezték tőle.

— Én csak azt tudom önöknek elmondani, hogy egy reggel — aug. huszadikának a reggelén felkeltünk és ugy találtuk, hogy ő elment.

— Nem hagyott nyomot maga után, hogy miképpen ment el?

— Nem. Egy levelet hagyott hátra, melyben tudatta azt a szándékát, hogy a férjét elhagyja, mely levelet a sógorasszonyom eltűnése után egy cseléd találta meg.

— Elő tudja ön mutatni azt a levelet?

— Nem tudom. A testvéremnél van.

— Ugy vagyok értesítve, hogy a Belfieldné eltűnése idejében ön és lady Belfield az apátságban voltak.

— Igen, ott voltunk.

— Nem tud ön arról semmit, hogy ő melyik órában ment el, vagy miképpen hagyta el a házat?

— Arról nem tudok semmit.

Sir Adrián habozás nélkül válaszolt. Tudta, hogy így válaszolva hamis esküt tett; de viszont azt is tudta, hogy a testvére megmentésének az egyedüli ereje a pírulás nélkül való hazugság volt.

Ő a ki az igazgató és a becsületet jobban szerette a saját életénél, a testvére iránti szeretete a saját életénél, a testvére iránti szeretetből, és a megtört szívű anyáért, kinek bánatos szemei rajta csüngtek, kész volt hamis esküt tenni.

— Volt Belfield ur azon éjjel az Apát-ságban?

— Nem volt.

(Folytatása köv.)

AZ „ELLENZÉK” TÁRGZAJA.

1895. Julius 10.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Második kötet.

XXI.

„Nincs Gileádnak balzsama?”

(Folytatás.)

(118.)

Ez nem az ő saját eszméje volt. Anyám és én aggodtunk az egészségi állapota felett, és mi sürgöttünk, hogy menjen utazni. Mióta eltávoztott nem irt nekem.

— Ez nagy baj. Neki itt kellene lenni, hogy a holnap ne talán előforduló nehézségekkel szembe álljon.

Adrián hallgatott. Neki, a ki mindent tudott, az az egy reménye volt, hogy a testvére ez időre örökre elhagyta az országot.

— Édes Adriánom, — mondá Rookstone ur nyugodtan, — nekünk várakozni kell — és látni, hogy mit hoz a holnap. Én azt gondolom, hogy maga tudja, mily teljen számíthat reám mindenben, a mit az akaratom vagy erőm határán belül képes vagyok megtenni. Adná az Isten, hogy láthatnám az útját és a módját, melyet magának és az édes anyjának használna lehetnek.

— Tartózkodom magához kérdéseket az ézni, mert érzem, hogy ez szerfelett ké-

nyes tárgy: de ha — ha tud valamit, a mi engemet e hírek valótlanságáról meggyőzne, — például, ha hallott volna valamit a sógorasszonyáról, mióta elszökött —

— Én nem hallottam róla semmit. Talán jobb, hogy holnapig ne válaszoljak a kérdésekre. Azt hiszem, hogy a vizsgálatra meg fognak idézni?

— Én is azt hiszem, ha van elegendő ok reá, hogy a hullát a sógorasszonya hullájának ismerjék.

— Ugy hát a saját belátásomat követem, míg a vizsgálóbíró elibe kerülök.

Rookstone ur nemsokára magára hagyta Adriánt, kinek nyugodtsága érthetetlen volt előtte.

XXII.

bevéltott s 147 darabot potom áron, kéz alatt visszavásárolgatott. A város sem lett volna köteles ilyen részvénytársasággal szemben kamatbiztosítást teljesíteni; éveken keresztül nem is teljesített. — Most azonban tavasztól kezdve a lövöldét házi kezelés alá vette s 510 forintért bérbe adta a város.

Te pedig édes adófizető kolozsvári polgárság fizess inkább 12 ezer forintot, melyen most az egyesület új telepeit hasznos és szép beruházással felszerelve foksznek. Ennek a vállalatnak szép hivatása van, kivált honi magvak olcsó termesztése és gyümölcs-csemeték tenyésztése által.

— A kertészeti egyesület részére megvásárolja a város Korbuly Bogdán utól azon 17 holdnyi területet, 15 ezer forintért, melyen most az egyesület új telepeit hasznos és szép beruházással felszerelve foksznek. Ennek a vállalatnak szép hivatása van, kivált honi magvak olcsó termesztése és gyümölcs-csemeték tenyésztése által.

— A dományok. Istensegits csángó község temploma és iskolájának 50 frt. A helyi ref. egyháznak óvoda-építésre 30 ezer darab tégla. A helyi görög-keleti egyháznak templom-javításra 100 frt. A kézi munkára nevelő országos egyesületnek Budapesten tartandó nyári tanfolyamára felkudatott 100—100 frt segélyvel a városi tanítókat kázul Szécsi Ákos ur és Hubert kisasszony. Szávójai Jenő emlék-kövére a páncsovai gyűjtőknek 20 forint.

Ezzel a közgyűlés 150 ezer forintnyi új tehernök megszavazása után szétoszlott nyaralni!

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, július 10.

— A Főter titkai. A kolozsvári Főter titkáiból a csatornázási ásatások alkalmából letűnt századok maradványai kerülnek napvilágra. A melybe levezető lépcsők, szép faragású kőszlop darabjai, faalkotmányok, erős falak kövei, épületi anyagok s más, rég letűnt századok emlékei tűnnek elő. A hajdani Kolozsvár eltűnt lakóinak emlékei ezek. Igen sok darab kő s más emlék, mely az ásatásokból ki kerül, mint halljuk az egyetem férfiain által tudományok szempontból is vizsgálat alá vétetik.

— A csatornázási munkák és a kutat. A csatornázási munkálatok sok bajt, hátrányt és kellemetlenséget okoznak a községnek. Nem jelentéktelen ezek között az sem, a melyet okoz az, hogy azon a vonalon, a hol a csatornázás okáért ásnak, a kutakból a víz eltűnik. Több utca lakossága panaszkodik e miatt. Nagyon érezhető volt a vízhiány a külmagyar-utczában, a hol a vízvezeték csöven csupán két köz kutat alkalmazzak.

— A székely vasutak építése. A „P. L.” írja, hogy a székely vasút építésére hirdetett pályázat ügyében a kereskedelmi miniszter már döntött. Az építést a Grosz és Bischof bécsi vállalkozó cég kapta meg. A míg a részletekre nézve tisztában nem vagyunk s nem látjuk azokat az okokat, a melyek a minisztert a bécsi vállalkozók ítélopására késztette, csak azt jegyezzük meg, hogy ha magyar vállalkozók, a kik nagy áldozatokat hoztak, hogy e pályázatot megnyerhessék, céljukat elérik vala, az a kincstár legalább is oly kedvező eredménnyel járt volna, mint a kérdésnek illetően elintézőse.

— Biztonsági ércz-szekerények érték-tárgyak biztos elzárására. Egy székely nagybirtokos, görögny-szent-imrei Berzencze István néhány év előtt olyan zárat talált fel, a melynek kezeléséhez kulcs nem szükséges, hanem a melyet mindamellott a tulajdonoson kívül, orvosok alkalmazása nélkül más nem képes kinyitni. Ennek a zárnak leleményes és eredeti szerkezete meglepte mind a belmind a külföldi szaköröket. A zár szabaddalazva van Magyarországon kívül Ausztriában, Német-, Franciaországban és Amerikában is. A zár biztonsággal fozkotható még egy ugynevezett hártá-zárral is, mely a kinyitást ellenőrzi. E zárral ellátva most szekrényeket készítettek. E szekrények nagysága és ára a következő: Az ércz-szekerények centiméterenkint: Nrc 0 26 $\frac{1}{2}$, hosszu, 18 $\frac{1}{2}$ széles, 12 magas 30 frt. Nro 1 31 hosszu, 21 széles, 13 $\frac{1}{4}$ magas 32 frt. Nro 2 37 hosszu, 25 széles, 16 magas 36 frt. Nro 3 42 hosszu 29 széles, 18 $\frac{1}{2}$ magas 37 frt 50 kr. Nro 4 47 $\frac{1}{2}$ hosszu, 33 széles, 21 magas 40 frt 50 kr. Nro 5 52 $\frac{1}{2}$ hosszu, 37 széles, 24 magas 45 frt. A szekrények, záruk megrendelésének központi irodája: Budapest, Bálvány-utca 26, ajtó 26. A hártá-zár készülék ára 3 frt. E találmányt a műegyetem felülvizsgálta és megrendelést tett. Lónhárt Ferenz erdélyi püspök körlevelet bocsátott ki egyházmegyéjében, a melyben ajánlotta e praktikus zárkészülékkel ellátott szekrény megszerzését. Azonkívül több megye székhelyén bemutatták azt. Legutóbb Kolozsvármegye főispánja jelenlétében bizottságilag megvizsgálták és nagyon praktikusnak találták érték-tárgyak biztos elzárására. A szekrények alján nyíló-sok vannak s így azok asztalhoz, vagy más állványhoz is erősíthetők.

— Turisták köszönete. Vettük a következő sorokat: Tekintetes Szerkesztőség!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Az „Ellenzék” figyelemmel kísérte az E. K. E. közgyűlése és kirándulása alkalmával a radnai havasok között turistáskodó kirándulókat. Engedje meg, hogy pár sorban halálával megemlékezzünk azokról, a kik nekünk, ott a magyarság végpontján, a kedvezőtlen idő dacára is oly kellemes és vidám napokat szereztek. Köszöntünk és halánk, melyet teljes hódolattal tolmácsolunk, első sorban a Radna vidéki urnók és kisasszonyoknak szól, kik szívük melegevel, aranyos kedélyük zománczával minden órát, melyet társaságukban töltöni szerencsések voltunk, kedvessé vídámá és emlékeztetessé varázoltak. Köszönnel tartozunk továbbá Guzmán János elnök urnak, Aladits Emil alelnök urnak, a beszercei ügyvivő Benedek J., urnak s az osztályok többi tagjainak, kik nem kimélve fáradságot, áldozatot, valóban kényelmessé és kellemessé tették kirándulásunkat. Köszönnel emlékezzünk meg Sebestyén J. igazgatóról, ki a vidámságot hintette szakadatlan a társaság közé. Továbbá tiszteletes Balázs József ref. lelkész urnak a „Beszerce” kiváló szerkesztőjének, ki szavaival, munkásságával gyújtott, lelkesített, támogatott, irányt adott a társaságnak ama szép feladatok megoldásában, a melyek turistika elé kerülnek. A köszönet és hála öszinte adójával adozunk a közigazgatási hatóságok, bánya és erdészeti hivatalok t. intéző férfiainak is, kik velünk voltak, velünk érezték s kik oly lelkes és önzetlen munkát végeznek abban a tekintetben, hogy az erdélyi részek e szép pontjaival távol vidékek lakói is megismerkedhessenek, erőt és lelkesedést merítsenek abból a hazaszeretetből, mely onnan a végvidékről az ország szívé felé sugárzik. A turista társaság.

— Zászlók a tüzoltó kongresszusra. A kolozsvári önkéntes tüzoltó egylet a vendégek fogadtatására szépen öhaját díszíteni. E célra a közönséget felkéri, hogy zászlókat szíveskedjenek a díszítő bizottság rendelkezésére bocsátani. A zászlók átengedése a szálalásolási bizottság intézőinél bejelenthető. Ez intézők névsorát tegnap közzöltük.

— Kórházi miseria. Panaszt vettünk a miatt, hogy a kolozsvári Károli-kórházba a napokban egy közveszélyes örlött hoztak be. A kórházban azonban megtagadták a felvételt s utasíták a kísérőket, hogy az elmebajosok klinikájára vigyék. A szerencsétlent azonban ott sem akarták felvenni, csak az esetben, ha 60 frtot előre fizetnek érte. Mit utaz az illetőknek nem volt miből fizetni, utasították, hogy vigyék az örlött a rendőrségre. Két izben is voltak a rendőrségnél, az utczán a szerencsétlen asszony olyan jeleneteket csinált, a mi na y közönséget csodított össze. — Felhívjuk az intézők figyelmét arra, hogy az ily szerencsétlenek elhelyezése iránt intézkedjenek. A megörlött asszony náprádi illetőségű, nagy-sajói lakos Selenfreund Salamonné. A zsidó nő érdekében a hitközséghez fordultak, mely elhatározta, hogy a 60 frtot összeegyűjti.

— Esküvő. F. hó. 9. én szép ünnepély volt Egyed József maros-csapói nagybirtokos házánál. Egyed József csendőrnagy esküdött örök hűséget a ház szép és művelt leányának: Egyed Zsuzsikának. Násznapok voltak: Egyed Áron birtokos és Deák Ignác alapurad, intéző Esküvő után az új pár nász-utra ment. Sok szerencsét kívánunk!

— Adakozás. Jakóby Károly Ágoston iparos-segéd Budapestről Sándor László alkaptány utján 2 ft 64 krt küldött a siket-némák intézte javára továbbá Orbán Ilona siket néma intézeti élmező nő a június havi élmezési díjból 16 frtot, Gombos és Sztrapnyomda cég a siket-némák részére készített nyomtatványok árából 15 frtot elengedtek. Fogadják ez uton is a nemes szívi adakozók a feltétlenül bizottság hálás köszönetét kegyedes adományaikért.

— Jubileum. A dévai ipartestület fennállásának 10-dik évfordulóját teljes műsorral és díszesen ma ülte meg. Öröndetes jelenségképp konstátálhatni ezen rövid ciklus alatt is a dévai iparosoknak, a magyar hazafias érzés által átlengett jubileumi tényítkeket, melynek minden változata fényesen igazolt. Van nekik Tajtsik Ferencben elég bölcs Mózesük, ki mindig Hóreb hegyéről szent ihléttel szól övéhez és megértik iparos testvérei s szent lelkesedéssel csinálják utána mindazokat, mely tények fényt árasztanak testületi életükre. Az ünnepély Isten nevében kezdetet meg és a folytatása a diszközgyűlés, a dalkar működése, emlékirat, — az iparos tanonczoknak vizsga munkái, közbéd, táncmulatság, tűzijáték, tombola és versenytűzés, minden, de minden a helyiparosok tekintélyének öregbítésére, a magyar hazafias érzés ébresztésére s fajunk társadalmának megizmosítására történt, különösen ezen exponált vidéken. Erre utógondolat nélkül el lehet mondani, hogy éljenek a dévai derék iparosok! Déva, 1895. július hó 6-án. (Argirus.)

— Havazás júliusban. Temesvárról, mint az ottani lapok írják, vasárnap délelőtt esővel vegyest néhány peczig hópe-

hek is hullottak alá. Ezt megelőzőleg szombaton este nagy zivatar volt, mely jelentékeny károkat okozott és erősen lehűtötte az megelőző napok levegőjét. A temesvári hadapródiskola tetőzetének esatornáját letépte a vihar s az a behatolt a folyosókra. A villám is sok helyt kiütött.

— Gyászhir. Scheint Andorné, szül. Páll Jolán Szamosújvárt meghalt.

— A szedáni győzelem emléke. Hamburgból írják, hogy a szedáni győzelem 25-ik évfordulójának ünnepélyére 800 német-amerikai jön át családostól a tengeren Berlinbe. Ezek mindannyian 1870—71-iki hadfiak, a kiknek szintén résztük van a győzelemben. Az amerikaiakat, a kik a maguk számára egy külön hajót béreltek, szept. 2-án fogják a császárnak egy parádé-marseban bemutatni.

— Szenzációs szerelmi dráma. A szerelmi drámák sűrű esetei közt is méltán feltűnést kelthet az a tragikus eset, melyet az egyik nagy alföldi városból ír levelezőnk. A város egyik legelőkelőbb családjának leánya, K. I. egy majálison megismerkedett M. R. megyei tisztviselővel, a ki anyja révén arisztokrata családokkal is rokonságban áll és egyik nagybátyja befolyásos tagja a magyar főpapi karnak. A leány beleszeretett a dalásfiat emberbe, a kinek szívét szintén lángra lobbantotta a gyönyörű szőke leány. A szerelmes pár gyakran találkoztak de csak titokban, miután egy leány mint a fiatal ember szülei, a kik valamely régi pör kellemetlenségeit nem tudták elfelejténi, ellenézték a fiatalok összekelését. A leány apja, a ki még tíz év előtt milliómos volt rossz vasuti spekulációkon tönkre ment és most arra igyekezett leányát rábeszélni, hogy P. nagybirtokos házassági ajánlatát fogadjja el. M. R. a nagy veszedelemben merész tervet főzött ki. Nagybátyja révén dispencziót szerzett a köteles kibírdetések alól és egy szomszéd faluban, titokban oltárhoz vezette a szerelmest. A leány szülei erőlt mit sem tudtak és tovább kintozták a leányt a házassági tervvel. A mult kétén is heves jelenet volt a szülők és a leány közt. Éjjel aztán az ideges, izgatott leány kétségbeesésében erős opiumoldatot ivott s reggelre ott találták ágyában mozdulatlanul, halványn. A kétségbeesett szülők orvosért rohantak, fellármáza az utczát. A rettentő hirt meghaltotta M. R. is, a ki berohant a házba és a mikor meglátta ott nejét, az ágyánál revolverrel szíven lötte magát. A durasúra a leány, a ki opiumoldat csak elkábított, mapához tért, de a mikor megpillantotta M. R. véres holttestét, kivette a kezéből a revolvert és egy másik golyó végett vetett az ő fiatal életének is. Az orvos, a ki a szülőkkel megérkezett, már csak a beállott halált konstátálhatta. A tragikus eset óriási feltűnést keltett a városban, a hol a szerelmen halottjait a közönség óriási részvéte mellett temették el.

— A kormányozható léghajó. Párisból jelentik, hogy meg van oldva a nagy feladat. Egy Capozza nevű léghajós, aki már régebben foglalkozik a kormányozható léghajó problémájával, újabb kísérletet tett négyezer méternyi magasságban a léghajója alkalmazott kormányzó készülékkel és sikerült neki pontosan arrs a helyére szállani le, ahova akart. Mint onnan telegráfálja, hogy a kormányozható léghajót most már feltaláltnak kell tekinteni, ez azonban még nem bizonyos, mert az első kísérlet sokszor eserbem hagyja azt, akinek sikerült vele egy kis eredményt elérni.

— Magyar női ügyvéd New-yorkban. Az egész Egyesült-Államokban eddig csak 16 nő nyerte meg a jogi baccalaureatust, a kik között van — mint írják a napokban fglavartott magyar izraelita származású Lowe Rozália kisasszony is. Az ügyvédi okl-vél átadásánál a new-yorki magyar kolonia nagy számban volt képviselve. Az elamerikaisodott kisasszony fényes sikerrel tette le a vizsgát s a legjogosabb jogi kérdéseket könnyedséggel fejtette meg. Lowe Rozália az első magyar nő, a ki Amerikában jogi diplomát szerzett. Vele a new-yorki női ügyvédek száma háromra emelkedett.

— Szer a vérzés elállítására. Egy orosz orvos a vérzés azonnali elállítására kitűnő és gyors hatású szernek a vaszon vagy gyapot hamuját ajánlja, mert az a sebre hintve a vérral azonnal kegyet képezvén, a vérömlést megszünteti. Miután a mindig frissen előállítandó szer fertőző anyagot nem tartalmaz, ennél fogva meggátolja a seb gyógyulását és gyengedségét. A szernek már azért is van gyakorlati haszna, mert egy darabka vaszon menderitét található.

— Hogy alszik Salisbury? Röviddel ezelőtt a mikor még nem volt miniszterelnök és Nagy-Brittani külügyi politikájának vezetősége, lord Salisbury néhány napot töltött Párisban hogy a gond teljes napok és a hivatalos teendők előtt még pár napig nem hivatalosan mulasson. A szállóban, a hol a nemes lord részére szobákat béreltek, többek közt az az utasítás is jött, hogy a háloszobát — két ágygyal lássák el, bár jelezve volt, hogy Salisbury csak egyedül, minden kísérlet nélkül fog jönni. Mért két ágygyal? Ez a kérdés járt szájáról szájrara. De hát az utasítás meg volt és a szerint kellett cselekedni. A lord megérkezett, este felment háloszobájába és csak reggel jött ki onnan; fényleg egyedül volt ott. Mind a mellett mint a két ágyon látszot, hogy hasz-

nálták. A találnak egyszerű megoldása volt. A lord felváltva aludt mind a két ágyban; azért tette ezt, mert most igen meleg van.

— Éjjeli párba. Csinos kis historia esett meg a minap egy párisi külvárosban. Annyira csinos, hogy az eszmét hajhászó franczi színműírók bívást merithetnek belőle adatokat egy új és fordulatokban gazdag boulevard-dramára. Egy 20 éves mázoló-legény, Etienne és egy 18 éves asztalos, Hébert ugyanazt a leányt szerette. Csakhamar belátták, hogy kettőjük közül az egyik felesleges ezen a még mindig szép világban. Tehát döntsön párba. A győztes a jutalom: az a pi-szeorru, gesztenyebarna hajú kis párisi ördög. A hölgyeske nagyon megtapsolta a két lovag elhatározását, sőt maga jelölte ki a bárba színhelyét, a rue Ménilmontant 7. számú házá-nak kemény kövezetét. Néhány nappal ezelőtt a két duelláló éjjeli 11 órakor csakugyan megjelent a kijelölt helyen. Az utcazi lámpa világánál 10 lépésnyi távolságban állottak fel egymással szemben, és mindegyiknek udonatú revolver csillogott a kezében. Az utcazsa tures volt és néma. A hölgyeske — az isten adta — maga adta a jelt az első lövésre. Egy — Kettő — három volt a vezényszó. Két lövés dördült el és a kis Eugénia halálos seabel előre bukik. Az egyik golyó a szerencsétlen leány hátába tévedt. Kórházba vitték a két fiatal embert pedig a Magas-ba.

— Villamos kivégzés. New-Yorkban egy Buchanan nevű orvost, a ki feleségét megmérgezte, a sing-sing-i államfogház-ban villamosan végezték ki. Az első 1740 volta erősségű ütés nem volt elégséges; a bűnös teste egészen összepörkölődött és gözölgett. Csak a második ütés ölt. Hogyha ezt a kivégzési módot kutáknál, vagy lovaknál alkalmaznák, ugy az állatvédő egyesület, sőt a rendőrség is közbeyetné magát és így szinte azt kell hinnünk, hogy a villamos kivégzés a halálbüntetésnek szándékos megszigorítása.

— Amerikában kivégzett magyar. Columbusból írják, hogy Molnár János junius 27-én végezték ki. Büntgye 8 hónapig foglalkoztatta a clevelandi bíróságot s négyezer dollár kiadást okozott az állam-nak. Mikor halálra ítélték, a magyarság kegyelmi kérénynt nyújtott be, de a kegyelmi tanács ezt elvetette. Az ítéletet éjjel, 12 és 1 óra között hajtották végre Molnár János mellett Harsányi Sándor clevelandi lelkész viaszott, a ki az urvacsorát is földalta neki. Az elítélt látszólag nyugodtan, de haláláspadnan lépett a bitó alá s 13 percnyi kín-lódás után halt m-g. Utolsó perceiben arra kérte a lelki atyát, hogy vigasztaló levelet írjon az édes anyjának. Mikor a hóhér a munkához látott a jelenlevők mind le térdeltek és imádkoztak. Molnár János volt az első magyar, a ki Amerikában kivégezték.

— Nagy városok husfogyasztása. A statisztika számadatai között sok olyanra találunk, — melynek számai nemcsak bizonyos összeget, vagyont vagy eredményt fejeznek ki, hanem a melynek sok egyéb tekintetben is becses következtetésekre jogosítanak. Így a nagy városok husfogyasztása is ipari élet és vagyonosság hullámozását érdekesen ilusztrálja. Erre nézve a kontinens néhány városának nagy városának husfogyasztását a következőkben adjuk. Berlin lakossága 1888-ban fejenként 85 kgr, huszt fogyasztott, a következő évben csak 80.5 és 1890-ben már csak 68.7 klgamot. 1891 ben emelkedett a fogyasztás 69 klg-ra és 1892-ben 69.8 klgmra. A berlini 1892. évi fogyasztást Németország több nagyobb városával összehasonlítva feltűnő Chemnitz lakosságának husfogyasztása, hol minden egyes lakosra 99.1 klg., hus esik. Utána München következik 78.7 kgl. Köln 73.0 kgl. Bréma 59.4 és Lipse és Breszlau 44.5 klgm-mal, Chemnitz nagy husfogyasztását alig tudnók megmagyarázni, míg München nagyobb husfogyasztása azonnal érthető lesz, mihielt azt tudjuk, hogy a bajor fővárosban háromszor annyi sert husfogyasztanak mint a német metropolisban Berlinben.

— Amerikai magyarok jószívűsége. Alig jutott el ama rettenetes tűzvésznek híre, — mely Merény szépasségi község lakosait hajléktalanokká tette — már is megindult a könyöröltessegi akció, segélyben részesíteni az oceaénon túlról a károsultakat. Porcel L. clelandi közigyező több nemes érzelmű honfitárral sorba járta a magyar házakat és sikerült e nemes célra idáig mintegy 500 frtot összehozni. Kundtz Tivadar, szépasségi szülötésű, egymaga 150 frtot adott e célra, kijelentve, hogy ő elvárja, hogy a község ő hozzá egyenesen is forduljon, a mikor is jelentékeny adományban részesíti a károsultakat.

— Könyvelés és irodai munkákban jártas egyén a délutáni órákban foglalkozást keres szerényebb feltételek mellett. Értekezni a kiadóhivatalban.

Szerkesztőségi üzenetek.

Jolán Szamosújvár. Magyarországon van nek a nők oktatására vonatkozó különböző iskolák, de olyan, a mely céljának megfelelően, a melynek egész szellemében és rendszerében ki volna fejezve a nők nevelésének speczialis célja, — nincs egy se. Nagyon szerény és lényegtelen módosításokkal ezek az iskolák épen olyan alkalmakos volnának felnőtt ifjak, mint lányok tanítására.

Álarcz. Bánffy-Hunyad. A hárerek keletkezésére vonatkozólag az „E-s” egyik számában a következőket olvastuk:

A török nők tudvalevőleg a külvilágtól elzárva a hárem csendes magányában éltek le napjaikat. — De nem volt ez

mindig így, — mert Stambulban valamikor törökasszonyok is ép oly szabadon jártak és kaczérodoktak, mint a mi hölgyeink. A bégék és basák feleségei azonban olyan hallatlan fénytűzt vittek véghez toilettjeikkel és bájjait olyan feltűnően mutogatták, hogy e miatt a hatalmas padisah borzasztó haragra lobbant. Rögtön kiadta a parancsot, hogy ezental kilenc óra után asszonynak az utcán sétálni nem szabad. Az asszonyok azonban még a császári parancssal is dacolni akartak és másnap este az aranyszarv kikötőjében tizannyian jelentek meg. Fátyszerű vékony ruhákat öltöttek magukra, melyeket tele tűzdeltek világító Szent-János bogarakkal, úgy, hogy ingerlő szép terméttük bár diszkrétül, de mégis a szó szoros értelmében ki volt világítva. A szultán ezt megtudva, még nagyobb haragra lobbant és daczára annak, hogy saját feleségei közül is voltak vagy ötvenen az asszonyok között, körülvetette őket katonákkal és valamennyit bele dobatta a tengerbe; egyszersmind öökre megtöltötte, hogy a nők fedetlen arczal jelenjenek meg ar utcán. Alkalmasseri feljutani ezt a kis török históriát most, mikor a nők ismét divatba hozzák a fénybogarak viselését.

IRODALOM.

Aradvármegye és Arad szab. kir. város története czimmel épen most jelent meg Márki Sándor dr. egyetemi tanár és akad. tag nagy művének második, befejező része, mely legnagyobb nyolczadéren 927 oldalra terjed. 262 rajzzal és térképpel gazdagon illusztrálva. Ez a kötet az 1566-évtől maig a legmodernebb történetet is felöleli. Részletesen ösmerteti az aradi hódoltságot s a náhiának igen tanulságos térképét is adja. Majd a Báthory Zsigmond felszabadító háborút követő német befolyás sivár korszakát eseteli s elmondja, Erdély segítségével 1605-ben hogyan állították helyre Aradvármegyét s 1616, hogyan lázadtak fel az aradiak és lippaiak arra a hirre, hogy Bthlen Gábor a megye nagy részét ismét átakarja adni a törököknek. Az átadás azonban csakugyan megtörténvén, a megfoglyatkozott Aradvármegyét az erdélyi országgyűlés 1626-ban kénytelen volt Záradhoz csatolni. 1658-ban Zárad legnagyobb része is behódolt, és Arad csak 1685-ben, Zárad pedig 1695-ben került vissza a keresztényekhez. A rettenetes időknék nemcsak esztait, hanem az akkori megyei és török kormányzatot, a nemességet s birtokaikat s az anyagi és szellemi csekély műveltséget is igen bőven s élenken rajzolja a szerző.

A török bódítás után Aradmegye részint katonai határvidek, részint valóságos kincstári terület lett, idegen test az államban. Rácz határhozi s I. Rákóczi Ferenc és a magyarság ellen harcoltak, míg a kamarai igazgatás anyagiilag is teljes romlással fenyegette a megmaradt szegény népet. — A nagy uradalmak el-len elkeserve, ez a szegény nép a békésiekkal s az aradi ráczokkal 1735. épen e vidéken támasztotta a Péró neve alatt ismerets szocialista és nemzetiiségű lázadást. Ennek annyi haszna lett, hogy Maria Terézia 1741 — 45. végre teljesen visszacsatolta Aradot az országhoz s mint megyét szervezte és bővítette. Sok hasznos történet a falusi nép érdekében, de a polgárságot végveszedelemmel fenyegette a királynénak a terve, hogy Arad városát az 1763. építeni kezdett vár kedvéért a zimándi pusztára akarta átteleptetni, míg végre II. József 1783. kimondta, hogy „Arad marad.”

Fontos új adalékok vannak e könyvben az oláhok vallás üniojának s a Hóra-lázadásnak történetéhez, melyben egészen regényes epizód a rablók legelőbe került Forray András alispán esete. De legfontosabb annak bebizonyítása, hogy a lázadást valóságos rablók támasztották. Rendkívül tanulságos, II. József reformjainak az alkotmány helyreállításának s a franczia háborúban való részvételnek előadása. 1884. végre a szab. kir. városok sorába lépett Arad, s ott és a megyében meglepő fejlődésnek indult az élet. Fénypontja Arad történetének a szabadságharcban való dicsőséges részvétel. Márki nemcsak ezt festi, hanem a levertetést követő szomorú időket, sőt az absolutizmust és provisoriumot felváltó legújabb alkotmányos korszakot és azt a nem közönséges lendületet is, melyet a közigazgatás és törvénykezés, a birtokviszonyok, hitélet, s általán az anyagi és szellemi műveltség minden terén tanusított Arad. A 262 térkép, tájkép, czimer- és pecsétraiz, arczkép, stb. nagyban emeli az értékét ennek a nagy műnek, melylyel Aradvármegye és város méltán foglalhat helyet a milleniumi kiállításban, mert a a kritika már első kötetét is minden tekintetben mintaszerű monographiának ismerte el.

A most immár teljes történelmet, a monographiának a modern viszonyonyokat ismerető többi köteté fogja követni. Az öt óriási kötetre tervezett mű ára csak nyolcz forint (a mennyivel a papir sínes megfizetve). Megrendelhető a Kolcsay-egyesületnél Aradon. Bóti ára jóval nagyobb lesz. A legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyilttér.

A legnemesebb erdélyi bor fehér és piros, vörös budai, erdélyi szilvrium és sepróplátka, a Teutsch czég pinceiben.

Lerakat Kolozsvárt: Segesváry és Társánál.

(2*)

43,580. sz.

IV. 2. 1895.

483. (1-3)

Tenyészállat árverés.

A kolozsi m. kir. állami gulya-telegen (Kolozsármegye, posta Kolozs, távirda-állomás Kolozs-Kara) **folyó évi augusztus hó 11-én** nyilvános szóbeli árverés útján, készpénz fizetés mellett, 9 darab selejtezett beüzött tehén, 12 darab számfelveti beüzött 4 éves üsző, 2 darab két éves üsző, 2 darab elválasztott üszőborju, továbbá 41 darab tiszta vérű cigája-fajta öreg anya-juh fog eladatni.

Venni szándékozók a Kolozsárról reggel 8 óra 40 perczkor induló személyvonattal a boózi 95. számú óráshoz érkehetnek, honnan a helyszínre való elszállításról, valamint a megfelelő elátásról a gulya-teleg intézőségének előzetes értesítése esetén gondoskodva leend.

Budapest, 1895. évi július hó 4-én.

Földmívelésügyi m. kir. Minister.

POSZLER GYULA NŐI- ÉS FÉRFI-DIVAT RAKTÁRA,

Kolozsavart, Belhid-utca 3. szám.

Tavaszi és nyári idényre minden versenyt kizáró olcsó, szabott árakban kaphatók:

Nagy mennyiségű szörkalmék	28, 36, 50 krtól feljebb.
legjobb mosó kartonok	20, 25 "
Különleges divatos Zefirek	35, 40 krtól.
Francia batistok és gaze de panienek	35 "
atlas satenek különböző minta	33, 40, 45 kr.
Miederek, itt még nem létezett olcsó ár	65 kr., 1 fttól.
Fekete és színes napernyők	1 ftt., 1-20, 1-70 és feljebb.
Csipke függönyök	16, 20, 25, 30 kr. és "
Nagy mennyiségű női és férfi esőernyők	90 krtól.

Ezeket kívül: férfi ingek, gallérok, manchetek, nyakkendők, csipkék, szallagok, divatos szalmakalapok, díszítések, mindennemű béliésművek stb.

Üzletem elvei:

"Lelkiismeretes kiszolgálás minden irányban, szigorúan megállapított és minden darabon feltüntetett szabott, olcsó árak!"

A n. é. közönség becses látogatását kérve, tisztelettel

240. (19-x)

A FENNTI.

Nyilvános árlejtés.

A kolozsvári keresk. akadémia épületeiben eszközöndő vízvezetési és csatornázási munkálatokra árlejtést hirdetünk.

Ajánlatot tevők a költségszámítást és a műszaki leírást naponta 10—12 óra közt az igazgatói irodában megtekinthetik.

Írásbeli ajánlatokat **folyó évi július hó 16-ig** kell 10% bántpénzzel a keresk. akadémia igazgatóságánál benyújtani.

A felügyelő-bizottság fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül — az árra való tekintet nélkül — szabadon válasszhasson.

Kolozsavart, 1895. július hó 8-án.

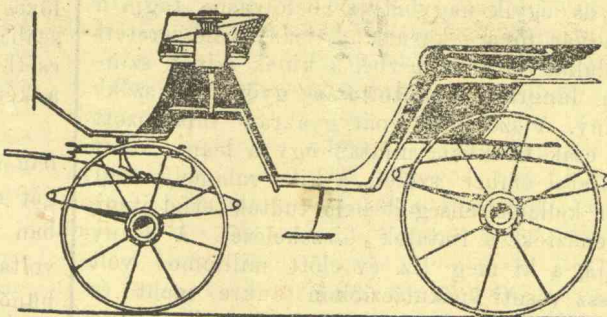
Az igazgatóság.

478. (2-2)

Budai Ignácz

kocsikészítő kovács,

Kolozsavart, Trencsin-tér 15. sz. saját ház (Nagy kaszárnyával szemben.)

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, miszerint 30 év óta önálló kocsikészítéssel foglalkozván, ezen idő alatt a híres Hilbert kocsigyárában 20 évig mint felelős kocsikészítő kovács működtem; az onnan kikerült kocsik, melyek kitűnő szerkezetűk és tartósságuknál fogva egész országban keresettek voltak: magam készítettem.

Jelenleg saját gyártmányu kocsikat bő választékban tartok raktáron. — Kívánságra ócska kocsikat újakkal kicserélek. — Javításokat szatler munkával együtt a legjutányosabb áron elvállalok.

Magamat a n. é. közönség nagyrabecsült figyelmébe és jóakaratú pártfogásába ajánlva, maradtam teljes tisztelettel

BUDAI IGNÁTZ,

kocsi-készítő kovács.

430. (4-10)

ELŐPATAK GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállításán kitüntetett gyógyvize Európa legjelesebb bálneológusai által a világ legelső égvényes, vasas savanyuvizének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásúknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorégés és a túlságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és bélzabában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben, rásztkór és kedélykórban, máj- és lépdeganatokban, az epe kivetető esőveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj s váltólázakból származott lépdeganoknál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hősám zavarokban, s különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, kezdődő húgy- és fővénykő-lerakódás s húgykő képződéseknél, a méh idült tömlőseinek, dagainál, fehérhólyás, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csuszajokban.

Az ásványviz használatával kapcsolatosan naponnan berendezett meleg- és hideg ásványvíz-fürdők, friss kecske-tej, hidegvíz-gyógymód, massage, svéd tornászat áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van orvos, gyógytár, távirda, posta. 600 szoba áll a közönség rendelkezésére napi ár 60 krtól fennebb. A szobák árai május 15-től

július 1-ig és augusztus 15-től szeptember 15-ig 30%-al olcsóbbak. Az éttermekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak: parkok erdei sétányok, olvasó-, zongora- és társalgó terem, tornászati, csolnakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások; ugyisint egy első rangu cigány-zenekar.

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydíj-mentességben részesülnek.

A bármely irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasút-állomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolságra eső Előpatakra magán- és társas kocsik szállítják a gyógyvendégeket; társas kocsin, ha csak egy személy jelentkezik: 2 ftt; több személynél személyenként 1 ftt 30 kr. fizetendő. Egy magán kocsi díja: 3 ftt. Ezen kocsikra jegyek a földvári állomástól váltathatók.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

Előpatak, 1895. május 10-én.

368. [10-20]

A FÜRDŐ-IGAZGATOSÁG.

Rövid ideig tart még GÁMENTZY MÁRTON vászon- és fehérnemű üzletében (Főtér, Gróf Teleki-ház) — A TELJES — VÉGKIÁRUSÍTÁS.

Az összes áruk
minden elfogadható árban

hatóságilag engedélyezett végeladás útján
kiárusíttatnak. 265. (20-20)

Négy hétig használt, új, 8 lóerejű

magyar állami gőzcséplőgép,
egy elevátorral együtt

örök áron eladó, esetleg bérbe kiadó;

vagy a cséplési idényre

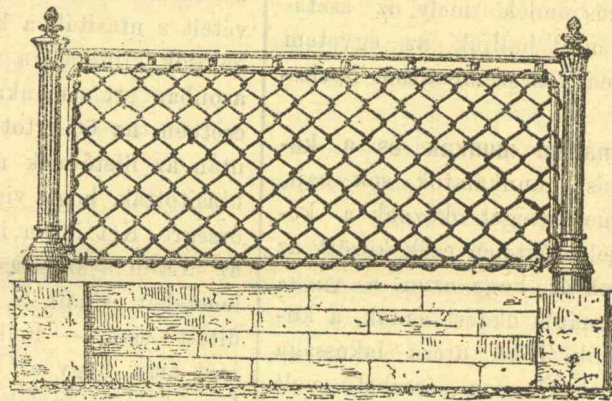
társ kerestetik.

Értekezhetni Duha Ferenczessel, Alsókereszt-
uteza 14. A. sz. 409. (8-x)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szitaáru gyára,
KOLOZSVÁRT,

Torda-utca, Nagy testvérek volt sarkó-raktárában.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek stb. bekerítéséhez való gépfonatait; majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamara ablakok rostélyzatát; áthányó rosták szén, koks, kavics, föld és porond válogatásához; szikra fogók cséplő- és egyéb gépekhez.

Nemkülönben zöldre festett lágy szövet szelelő-rosták, Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czimszövetek, sirkosarak különféle mintákban; Kruppa sodrony szegélyzetek különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták, sziták különféle csélokra, igen erősen készítettnek és gyári árak szerint számíttatnak.

Acél tükös sodrony kertek, delek stb. bevonásához jutányos ártól fel is huzatik.

Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók.

A nagyérdemű helyi és vidéki közönség becses pártfogását kérve

289. [15-20] teljes tisztelettel: LÉBER GYULA.

Legjobb

arató- és fűkaszaló gépek

a D. M. Osborne & Co Anburn (Észak-Amerika) gyártmányai.

Kizárólagos raktár

fűkaszaló, marokkrakó, arató és kévekötkből.

Tauffer Ferencz

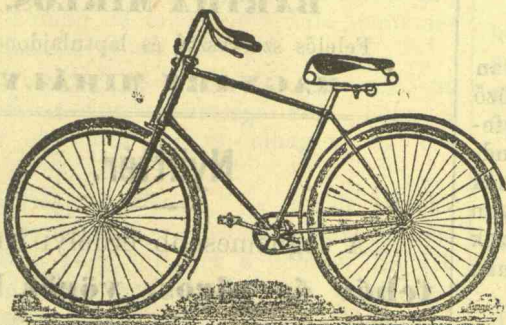
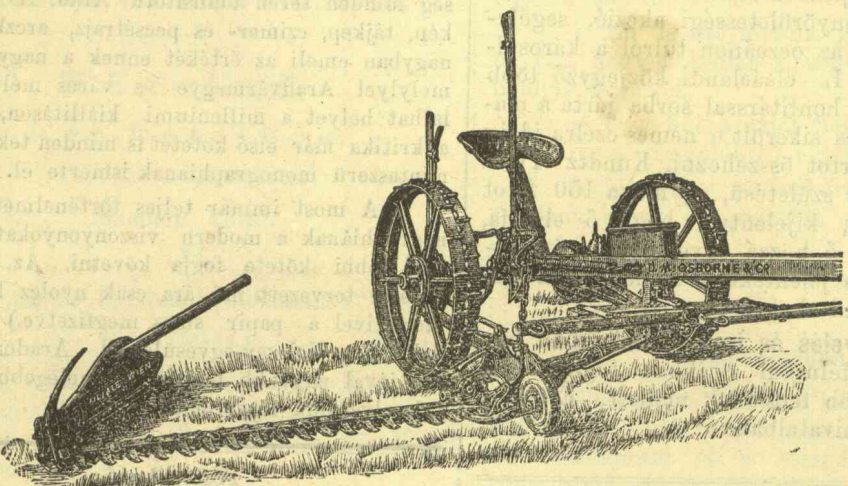
utódánál

KOLOZSVÁRT.

Gyári raktár szénagyűjtők, cséplőgépek, rosták, Trieurók stb. mezőgazdasági gépekből.

Angol és belföldi kerékpárok (Bicycle) és összes hozzá tartozó felszerelések.

Uj Pneumatikus gépet 150 forintért.

337. (14-x)

